

Scenariu didactic (*Drumul* de Marin Sorescu)

Prof. drd. Florina Țermure, Școala Gimnazială Dobric, jud. BN

”Gânditor și cu mâinile la spate
Merg pe calea ferată
Drumul cel mai drept
Cu puțință.

Din spatele meu, cu viteză
Vine un tren
Care n-a auzit nimic despre mine.

Acest tren – martor mi-e Zenon bătrânul –
Nu mă va ajunge niciodată,
Pentru că eu mereu voi avea un avans
Față de lucrurile care nu gândesc.

Sau chiar dacă, brutal,
Va trece peste mine,
Întotdeauna se va găsi un om
Care să meargă în fața lui
Plin de gânduri
Și cu mâinile la spate.

Ca mine acum
În fața monstrului negru
Care se apropie cu o viteză înspăimântătoare,
Și care nu mă va ajunge
Niciodată.”

I. Prelectură

Pornind de la citatul: „Niciodată să nu mergi pe un drum bătătorit, căci el te conduce acolo unde au fost și ceilalți” (Alexander Graham Bell – inventator) va avea loc o discuție liberă ghidată de câteva întrebări. Profesorul îi întreabă pe elevi:

- La ce credeți că se referă acest citat?
- De ce să nu mergi pe un drum pe care au fost și alții?

Exemplu de răspuns: un drum pe care au fost și alții e un drum deja uzat, neavând ce să-ți mai ofere nou. E plin de greșelile și nereușitele celor care l-au călcat, dar drumul cel nou ți-l bătătorești tu după bunul tău plac, îți creezi rostul pe care-l dorești în lumea în care pășești.

II. Lectura

Profesorul va citi poezia o dată cu voce tare, apoi se va mai citi încă o dată de către un elev.

- Comprehensiunea:

În cadrul comprehensiunii se verifică reacția la text și se încearcă o primă înțelegere a textului.

Profesorul adresează întrebări în clasă:

- Cum vi se pare textul după lectură? (se așteaptă reacția subiectivă a fiecărui elev)
- Despre ce este vorba în text? (răspuns posibil: este vorba despre un drum, pe calea ferată, pe care merge un om cu mâinile la spate)
- Comprehensiunea de text:
 - dificultăți de natura culturală: cine e Zenon bătrânul?

Se adresează din nou întrebări pentru a înțelege textul:

- care e versul care concentrează sensul textului? („acest tren...nu mă va ajunge niciodată”)
- de ce nu-l va ajunge niciodată? („pentru că eu mereu voi avea un avans față de lucrurile care nu gândesc”)
- care e versul pe care nu-l înțelegeți?
- care e imaginea centrală a textului? (drumul)
- „ de ce nu-i este drumețului frică de tren? (pentru că știe că mereu va avea un avans față de lucrurile care nu gândesc)
- de unde vine această siguranță? (Din faptul că cei ce gândesc sunt superiori clasei de jos, caracterizată prin forță fizică. Dacă, cumva, se va întâmpla să-l lovească, el e sigur că mereu va fi un alt gânditor care-i va lua locul)
- spre finalul poezie, acest tren este asemănat cu „un monstru negru”. Ce credeți? (Negrul este o culoare totemică ce trimite la pământ, la ceva negative. Destinul omului este de a ajunge în pământ, de a muri. Cu acest destin se luptă gânditorul, geniul, cel care se crede mai presus de divinitate, cel care crede că este nemuritor, asemenea Demiurgului din *Luceafărul*.)
- Analiză

Textul poate fi împărțit în cinci fraze:

- prima frază echivalentă primei strofe => imaginea gânditorului ce merge cu mâinile la spate pe o cale ferată;
- a doua frază poate fi considerată „intriga” poeziei => imaginea trenului ce vine cu viteză;
- a treia frază => imaginea siguranței pe care o are drumețul că nu va fi ajuns niciodată de lucrurile ce nu gândesc;
- a patra frază => imaginea celui alt gânditor care-i va lua locul, dacă acesta va fi lovit de tren;
- a cincea frază => (similară cu cea de-a treia) aceeași siguranță a gânditorului că va avea mereu avans față de lucrurile ce nu gândesc.

Din toate aceste fraze se pot contura trei părți (sau secvențe poetice):

- 1) imaginea mersului pe șine cu mâinile la spate (strofa 1), imagine ce se reia în strofa a 4-a;
- 2) imaginea trenului în viteză (strofa 2 și primele 3 versuri din strofa 5);
- 3) imaginea siguranței gânditorului că nu va fi lovit de acest tren în viteză (strofa 3), imagine reluată în strofa 5.

Din această structurare observăm o simetrie a imaginilor poetice și a strofelor. Imaginea care centralizează întreaga poezie este imaginea trenului din strofa 2.

III. Interpretare

- Ce semnifică drumul? (viața)
- drumețul” merge gânditor și cu mâinile la spate pe calea ferată - de ce cu mâinile la spate? (Această poziție a mersului cu mâinile la spate a fost studiată atent de psihologi de-a lungul

timpului. Este postura „cocorului” și este recunoscută ca unul din gesturile caracteristice ale ducelui. Gestul ducerii mânilor la spate este unul de dominanță, pentru că expune corpul și îl neprotejat la un atac frontal. Este felul corpului de a spune: „Uitați-vă la mine! Sunt atât de sigur că nimeni nu mă va ataca, încât sunt pregătit să-mi duc mâinile la spate, unde nu sunt într-o poziție în care m-aș putea folosi de ele pentru a mă apăra”¹. Chiar dacă din spatele lui vine un tren, „drumețul” este relaxat pentru că e conștient că nu-i poate face nimic. Merge asemenea unui bătrân, o persoană care reflectă asupra problemelor vieții, e un om trecut prin viață, meditativ)

- care credeți că este simbolistica trenului? (Trenul reprezintă imaginea vieții colective, a destulii. Conform dicționarului de simboluri², trenul este un vehicul al evoluției, pe care ne este greu să-l luăm, într-o direcție bună sau greșită, ori pe care-l pierdem. Cu alte cuvinte, trenul este simbolul destinului, care poate brutaliza chiar și pe cei mai înțelepți și mai iscusiți dintre oameni, dar aceștia sunt cu un pas în fața lui, mereu în avans. Nu se te nicioclipă de puterea și viteza destinului.)
- dacă trenul se aseamănă cu moartea, de ce nu-i este frică gânditorului? (pentru că moartea nu va putea niciodată răpi înțelepciunea și gândirea. Moartea va fi mereu cea care curmă destine, iar el mare gânditor, filosoful care ordonează lumea)
- de ce zice „întotdeauna se va găsi un om”, vorbind despre oricare om și nu despre unul anume? (a fi om implică a avea rațiune și a nu-ți fi frică de lucruri fără gândire, de lucruri ce sunt date naturale și trebuie să se întâmple).

Temă

Ideea din citatul lui Alexander Graham Bell este reluată de Marin Sorescu în poezia *Drumul?* Argumentați în maxim 15 rânduri.

Bibliografie:

1. Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, volumul 3 (P-Z), Editura Artemis, București, 1993, p.374-378.
2. Marin Sorescu, *Drumul*, <http://www.poezie.ro/index.php/poetry/27216/Drumul>.
3. Peter Collet, *Cartea Gesturilor*, <http://www.scribd.com/doc/524629/Peter-Collett-Cartea-gesturilor>.

¹ Peter Collet, *Cartea Gesturilor*, <http://www.scribd.com/doc/524629/Peter-Collett-Cartea-gesturilor>.

² Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, volumul 3 (P-Z), Editura Artemis, București, 1993, p.374-378.